

PŁOCK

Lokalizacja (historyczna i współczesna)

PŁOCK, stolica województwa (ob. siedziba powiatu woj. mazowieckiego) / stolica diecezji płockiej, Plac Gabriela Narutowicza nr 8, **KANONIA**

Datowanie

XVI-XVII w.

Fundator / fundatorzy (odpowiednio do faz)

Nieustaleni, duchowni

Wykonawcy (osoby, warsztat, krąg artystyczny)

niezidentyfikowani, zapewne lokalni

Historia powstania

Murowany, późnogotycki budynek kanonii wzniesiony ok. 1445 r. przez proboszcza katedry płockiej, kanonika płockiego i prepozyta kapituły kolegiackiej w Warszawie ks. Stefana z Miszewa, kanclerza księcia Bolesława IV Warszawskiego, użytkowany w celach mieszkalnych i urzędowych przez członków kapituły aż do powstania styczniowego. Oryginalny XVI-wieczny strop belkowy profilowany z późniejszą (?) polichromią w pomieszczeniu na 1. piętrze, w trakcie północnym.

Przekształcenia, remonty, konserwacje

W 1863 r. władze carskie zarekwirowały i sprzedały gmach. W 1908 r. zakupiony przez władze Towarzystwa Naukowego Płockiego z przeznaczeniem na siedzibę. Obecnie biuro Zarządu TNP i miejsce udostępniania działu zbiorów specjalnych Biblioteki im. Zielińskich. Zakres przebudów i prac remontowych w XVI-XIX w. nieznanymi, obiekt znajduje się pod bieżącą opieką WUOZ Mazowsze, Delegatura Płock i samego Towarzystwa.

Kompozycja / układ

Pomieszczenie na planie prostokąta, strop belkowy z szeregiem profilowanych belek ciągłych, ułożonych poprzecznie; deski malowane pasowo z bardzo uproszczonymi ornamentami floralnymi i architektonicznymi, deski z bardzo uproszczonymi kompozycjami roślinnymi o charakterze cytatów z groteski manierystycznej.

Ikonografia

Dekoracja ornamentalna, podporządkowana podziałom stropów belkowych.

Analiza formalno-stylistyczna

Z uwagi na brak innych analogicznych dzieł w Płocku i w zachodniej części Mazowsza ustalenia proveniencji formalno-stylistycznej i warsztatowej tej dekoracji jest niemożliwe. Zlokalizowane najbliższe zespoły w kamienicach patrycjuszowskich w Toruniu, salach paradnych zamku w Oporowie pod Żychlinem i w domach przyrynkowych na Starym Mieście w Warszawie odróżniają się znacznie bardziej skomplikowaną konstrukcją i bogatszą szatą ornamentalną z elementami figuralnymi i emblematycznymi.

Źródła i literatura przedmiotu

K. Askanas, *Sztuka Płocka*, wyd. III popr. i rozszerz., Płock 1991, s. 87-88; J. Tajchman, *Stropy drewniane w Polsce. Propozycja systematyki*, Warszawa 1989 (= Biblioteka Muzealnictwa i Ochrony Zabytków. Studia i materiały, t. IV), s. 18, ryc. 45.

Fotografie:

Płock, Plac G. Narutowicza nr 8, kanonia Stefana z Miszewa (ob. siedziba Towarzystwa Naukowego Płockiego i działu zbiorów specjalnych Biblioteki im. Zielińskich), 1. piętro, pokój w trakcie północnym, widok ogólny stropu gęstobelkowego, polichromia, XVII w., wyk. nieustalona pracownia lokalna, fot. MW, 2016.

Płock, kanonia Stefana z Miszewa (ob. siedziba Towarzystwa Naukowego Płockiego i działu zbiorów specjalnych Biblioteki im. Zielińskich), 1. piętro, pokój w trakcie północnym, fragment stropu gęstobelkowego, polichromia, XVII w., wyk. nieustalona pracownia lokalna, fot. MW, 2016.

Płock, kanonia Stefana z Miszewa (ob. siedziba Towarzystwa Naukowego Płockiego i działu zbiorów specjalnych Biblioteki im. Zielińskich), 1. piętro, pokój w trakcie północnym, fragment stropu gęstobelkowego, polichromia, XVII w., wyk. nieustalona pracownia lokalna, fot. MW, 2016.

Płock, kanonia Stefana z Miszewa (ob. siedziba Towarzystwa Naukowego Płockiego i działu zbiorów specjalnych Biblioteki im. Zielińskich), 1. piętro, pokój w trakcie północnym, fragment stropu gęstobelkowego, polichromia, XVII w., wyk. nieustalona pracownia lokalna, fot. MW, 2016.